

Scientific Authority of International Journals of Iran and Leading Islamic Countries

Rouhollah Khademi^{ID}*

Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Semnan University, Semnan, Iran, r.khademi@semnan.ac.ir

Mansoureh Serati Shirazi^{ID}

Assistant Professor, Islamic World Science and Technology monitoring and citation Institute (ISC), Shiraz, Iran. serati@isc.ac.ir

Abstract

Objective: This research was done to study the leading Islamic scientific authority based on international publications, which is one of the examples of scientific authority .

Method: This research has been carried out with a descriptive and analytical method. To gather data, databases of the Web of Sciences core collection, journal citation report (JCR), and Incites have been used.

Results: The findings of this research showed that in terms of international authoritative journals Turkey, Iran, and Malaysia publish the most publications respectively. But in terms of the position of the journals in the ranking based on the quartile (Q), 50% of the Egyptian journals are in the first quartile. In terms of received citations, the publications of UAE and Saudi Arabia are in the first and second ranks, and it can be said that based on this, these countries have more scientific authority. Based on the number of citations received from patents, UAE publications are at the top with a significant difference. Citation indicators have a significant correlation with the percentage of international collaborations in journal articles

Conclusion: The review of Iranian journals in JCR shows the growth of Iranian international journals in this database. but it is suggested to increase the citation of publications and increase the scientific authority of international collaboration in articles. In general, it can be concluded that in terms of citation indices, the publications of Saudi Arabia, UAE, and Iran have scientific authority.

Keywords: Scientific Authority, International Journals, Islamic Leader, Citation Indicators.

Article Type: Research

* Received on 11 April, 2024 Accepted on 25 September, 2024

Cite this article: Khademi & Serati Shirazi (2025) Scientific Authority of International Journals of Iran and Leading Islamic Countries, winter 2025, Vol.13, NO.4, 129-149.

DOI: 10.30479/psiw.2025.20191.3322

© The Author(s).

Publisher: Imam Khomeini International University.

Corresponding Author: Rouhollah Khademi (r.khademi@semnan.ac.ir)

مرجعیت علمی نشریات بین‌المللی ایران و کشورهای اسلامی پیشرو

روح اله خادمی *

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران،

r.khademi@semnan.ac.ir

منصوره صراطی شیرازی

استادیار موسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC)، شیراز، ایران، serati@isc.ac

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف مطالعه مرجعیت علمی کشورهای اسلامی پیشرو بر اساس نشریات بین‌المللی که یکی از مصادیق مرجعیت علمی است، انجام گرفته است.

روش‌شناسی: این پژوهش با روش توصیفی - تحلیلی انجام، و برای گردآوری داده‌ها از پایگاه‌های WoS، JCR و InCites استفاده شده است.

یافته‌ها: یافته‌های این پژوهش نشان داد که به لحاظ نشریات بین‌المللی معتبر، کشورهای ترکیه، ایران و مالزی به ترتیب بیشترین نشریات را منتشر می‌کنند؛ اما به لحاظ جایگاه نشریات در رتبه‌بندی بر اساس چارک‌ها (Q) ۵۰ درصد از نشریات مصر در چارک اول قرار گرفته‌اند. به لحاظ استنادهای دریافتی، نشریات کشور امارات و عربستان در رتبه‌های اول و دوم قرار دارند و می‌توان گفت که بر این اساس، نشریات این کشورها مرجعیت بیشتری دارند. بر اساس تعداد دریافت استناد از پروانه‌های ثبت اختراع، نشریات امارات با اختلاف بسیار چشم‌گیری در صدر قرار دارند. شاخص‌های مبتنی بر استناد با میزان درصد همکاری بین‌المللی در مقالات نشریات همبستگی معناداری دارد.

نتیجه‌گیری: بررسی نشریات نمایه‌شده ایران در JCR نشان از رشد تعداد نشریات در این پایگاه دارد. علی‌رغم رشد کمی نشریات ایرانی نمایه‌شده در پایگاه JCR، سطح کیفی نیز باید افزایش یابد. از جنبه شاخص‌های استنادی، نشریات عربستان، امارات، مصر و ایران دارای مرجعیت علمی هستند.

واژگان کلیدی: مرجعیت علمی، نشریات بین‌المللی، کشورهای پیشروی اسلامی، شاخص‌های استنادی.

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۱/۲۳ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۷/۴

استناد: خادمی و صراطی شیرازی (۱۴۰۳)، مرجعیت علمی نشریات بین‌المللی ایران و کشورهای اسلامی پیشرو، زمستان ۱۴۰۳، دوره ۱۳، شماره ۴، پیاپی ۵۲: ۱۲۹-۱۴۹.

ناشر: دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) حق مؤلف ©

۱- مقدمه

مفهوم مرجعیت علمی، مفهومی گسترده و حائز اهمیت است که سابقه‌ای تاریخی دارد و در هر دوره زمانی و موقعیت مکانی شکلی متفاوت به خود گرفته است. مرجعیت علمی را در ادوار تاریخی به سه دوره تقسیم می‌کنند: دوره فلاسفه یونان، دوره تمدن اسلامی و دوره علوم جدید غربی که دوران معاصر را شامل می‌شود (بختیاری، جعفری، ملاصادقی، و عباسی، ۱۴۰۰). مرجعیت علمی مفهومی ایستا و پایا نیست و با توجه به شرایط موجود در گذر زمان دچار تحول شده است (حافظی، میرزارسولی، و امین‌لو، ۱۴۰۱) و از نقطه‌ای به نقطه دیگر جابه‌جا می‌شود (حسن زاده، ۱۴۰۲).

مرجعیت علمی و یا به تعبیری مبحث اقتدار و اعتبار علمی، مبحثی بین‌المللی است که با توجه به شرایط اجتماعی و سیاسی حاکم بر جوامع گوناگون در ابعاد و سطوح مختلف مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد (Crease, 2019). با این حال اصطلاح مرجعیت علمی به شکل و معنای امروزی، پس از بیانات مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۴ در جمع دانشجویان دانشگاه امام صادق (ع) در ادبیات دانشگاهی ما وارد شده است و از آنجایی که ارزش‌های علمی هر جامعه در اسناد بالادستی هر جامعه منعکس می‌شود (امیرارجمندی، نوابخش، ساروخانی، ۱۴۰۱) بحث مرجعیت علمی و توجه به آن نیز به خوبی در اسناد بالادستی از جمله سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران و سند نقشه جامع علمی کشور تأکید شده است. همچنین در سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری)، «جهاد مستمر علمی با هدف کسب مرجعیت علمی و فناوری در جهان» به عنوان اولین بند ذکر شده که در ذیل آن «تولید علم و توسعه نوآوری و نظریه پردازی» و «ارتقا جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری و تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری جهان اسلام» بیان شده است.

مرجعیت علمی که با مفهوم «اعتبار و نفوذ علمی» در جوامع علمی شناخته شده است (حافظی، میرزارسولی، و امین‌لو، ۱۴۰۱)، به دلیل ویژگی‌ها و ابعاد مختلفی که دارد، با پیچیدگی‌هایی همراه است (یزدانی، دشتی رحمت‌آبادی، حسینی ابرده، و حق دوست، ۱۴۰۰) که ارائه یک تعریف جامع که وحدت نظر بر آن وجود داشته باشد را سخت و به‌نوعی غیرممکن می‌سازد. برخی از پژوهشگران، مرجعیت علمی را پیش‌گامی، راهبری، اول بودن و برتر بودن می‌دانند (بختیاری، جعفری، ملاصادقی، و عباسی، ۱۴۰۰؛ حسن زاده، ۱۴۰۲). برخی نیز علاوه بر پیش‌تاز بودن در عرصه علمی، ویژگی ممتاز معنوی و اخلاقی و ویژگی‌های شخصیتی، مدیریت و شایستگی‌های محوری را نیز لحاظ می‌کنند (تابان، یاسینی، شیرینی و محمدی، ۱۳۹۵).

مرجعیت علمی به نوعی اقتدار و اعتماد را فراهم می‌آورد که در زمینه‌های مختلف نمود پیدا می‌کند و از سوی دیگر به دست آوردن اقتدار اقتصادی، رفاه اجتماعی و غیره می‌تواند به مرجعیت علمی منجر شود. مرجعیت علمی در افزایش توان رقابتی کشور نقش بسزایی دارد (تابان، یاسینی،

شیری و محمدی، ۱۳۹۵) و به نوعی می‌تواند نمادی از قدرت نرم باشد که فرادستی و سیادت در علم و فناوری به دست می‌آید (یزدانی، دشتی رحمت‌آبادی، حسینی ابرده، و حق‌دوست، ۱۴۰۰). بنابراین سیاست‌گذاری مبتنی بر دانش در علم و فناوری ضرورتی راهبردی است (مقیسه و شکرزاده، ۱۳۹۹) و سازمان‌های نظارتی و سیاست‌گذاران، با تمسک به مرجعیت علمی می‌توانند نظر آحاد جامعه را به خود جلب کرده و از این طریق اعتماد آنها را جلب کنند (Jasanoff, 1990 in Brossard & Nisbet, 2007).

با توجه به اینکه تعریف واحدی از مرجعیت علمی وجود ندارد می‌توان از مصادیق آن جهت درک معنای واقعی آن استفاده کرد و موارد مشترک را به عنوان اهم مصادیق تلقی نمود از جمله این مصادیق می‌توان به ارتباطات و شبکه‌های علمی اجتماعی، تعداد انتشارات علمی و نشریات علمی، زیر ساخت‌ها، امکانات و مورد ارجاع قرار گرفتن را نام برد (بختیاری، جعفری، ملاصادقی، و عباسی، ۱۴۰۰؛ حافظی، میرزارسولی، و امین‌لو، ۱۴۰۱؛ حسن زاده، ۱۴۰۲).

با توجه به اینکه مبحث مرجعیت علمی در سال‌های اخیر توجه بسیاری از پژوهشگران و سیاست‌گذاران علم و فناوری کشور را به خود جلب کرده است، این مسئله بسیار حائز اهمیت است که راه‌ها و نمودهای کسب این مرجعیت شناسایی شده و موقعیت و جایگاه کشور در هر زمینه مورد بررسی قرار گیرد تا از این طریق بتوان بر نقاط ضعف احتمالی چیره شد و آنها را برطرف نمود. یکی از نمودهای مرجعیت علمی که غالب پژوهشگران این حوزه بر آن تأکید دارند، استنادهای دریافتی توسط انتشارات بین‌المللی کشور است. از سویی دیگر بین کشورهای منطقه و همچنین کشورهای اسلامی پیشرو در این زمینه رقابتی وجود دارد. بر این اساس مسئله این پژوهش این است که مرجعیت علمی کشورهای اسلامی بر اساس استناد به نشریات علمی بین‌المللی آنها چگونه است؟ و ایران در بین کشورهای اسلامی چه موقعیتی دارد؟

۲- پیشینه پژوهش

با توجه به اهمیت بحث مرجعیت علمی و تأکید اسناد بالادستی بر آن موجی از پژوهش‌های در کشور شکل گرفت تا این مبحث را مورد مطالعه قرار داده و ابعاد آن را مشخص نمایند. برخی از پژوهشگران دست به تالیف الگویی به منظور کسب مرجعیت علمی زدند (تابان، یاسینی، شیری و محمدی، ۱۳۹۵؛ یزدانی، دشتی رحمت‌آبادی، حسینی ابرده، و حق‌دوست، ۱۴۰۰)، برخی نیز با روش‌های پیمایشی و تحلیل گفتمان روش‌های مدل سازی مصادیق و مفاهیم مرجعیت علمی را در گروه‌های مختلف علمی مورد بررسی قرار دادند (بختیاری، جعفری، ملاصادقی، و عباسی، ۱۴۰۰؛ حافظی، میرزارسولی، و امین‌لو، ۱۴۰۱). حسن زاده مدل چهارلایه ای «زیرساخت»، «فرایند»، «برونداد»، و «ارزش آفرینی» برای سیاست‌گذاری مرجعیت علمی پیشنهاد کرده است (حسن زاده، ۱۴۰۲).

رابطه دیپلماسی علمی و مرجعیت علمی نیز مورد توجه بوده است (موسوی موحدی، ۱۴۰۰). همچنین مرجعیت علمی در اسناد بالادستی مورد مطالعه قرار گرفته است (امیرارجمندی، نوابخش، ساروخانی، ۱۴۰۱).

در بررسی نشریات، علاوه بر الگوهای انتشاراتی نشریات، میزان استنادپذیری یکی از عوامل مورد توجه است. در مطالعات علم‌سنجی ابزاری برای بررسی اثرگذاری پژوهش‌ها محسوب می‌شود که شاخص‌های استنادی متعددی بر اساس آن تدوین شده است. از آنجا که این شاخص‌ها مرتب روزآمد می‌شوند می‌توانند روندهای محدود شده و ارتقا یافته را به تصویر بکشند (جنوی، ۱۳۹۹). با این حال یکی از موانعی که مدیران نشریات علمی به منظور توسعه نشریه خود با آن مواجه هستند، استنادپذیری کم مقالات آن نشریه است (Singarimbun, 2023)؛ زیرا استنادهای کم، دریافت مقالات جدید برای ادامه انتشار مجله را دشوار می‌کند و مرجعیت علمی را که همان شناخته شدن و راهبری علم است را نیز به مخاطره می‌اندازد. در این زمینه نیز پژوهش‌های مختلفی انجام شده است. برای نمونه مقایسه میزان رویت‌پذیری مقاله‌های نشریات بین‌المللی ایران که در پایگاه ISI نمایه شده‌اند در مقایسه با مقاله‌های ایرانی چاپ شده در نشریات علمی بین‌المللی خارج (بهروزفر و داورپناه، ۱۳۸۸). یا جایگاه علمی ایران در جهان و ضریب تأثیرگذاری مجله‌های بین‌المللی ایران (صالحی و نوروزی، ۱۳۸۵). همچنین می‌توان به پژوهش‌های مقایسه عملکرد علمی و فناورانه ایران در بین کشورهای اسلامی یا منطقه اشاره کرد (آزادی احمد آبادی و نورمحمدی، ۱۳۹۵؛ صفاهیه و شریفی فرد، ۱۳۹۹؛ آزادی احمدآبادی، ۱۴۰۲) و در پژوهش‌های خارجی نیز می‌توان به رن و روسو؛ فنگلیان و لی و ونگ، و ویلون اشاره کرد (Ren and Rousseau, 2002; Fenglian and Li, 2003; Wang, et al., 2007) که رویت‌پذیری و مرجعیت نشریات چین را در سال‌های مختلف بررسی کرده‌اند.

در بیشتر مطالعاتی که در حوزه مرجعیت علمی در کشور انجام شده است، تمرکز بر بررسی مفاهیم و مصادیق مرجعیت علمی با استفاده از روش‌های پیمایشی و تحلیل‌گفتمان و مانند آن بوده است. ارجاع یا همان استناد به نشریات بین‌المللی یکی از مصادیق مرجعیت علمی است که تنها در سال‌های دور به آن پرداخته شده است و با توجه به اهمیت و توجه در سیاست‌گذاری‌های فعلی کشور نیازمند بررسی است. بررسی پیشینه‌ها همچنین نشان داد که در دیگر کشورهای اسلامی با این رویکرد به مرجعیت علمی پرداخته نشده است و پیشینه پژوهشی یافت نشد. در این پژوهش سعی شده است مرجعیت علمی ایران و کشورهای اسلامی پیشرو بر اساس نشریات بین‌المللی این کشورها که در پایگاه SJR نمایه شده‌اند، مورد مطالعه قرار گیرد.

بر اساس اهداف این پژوهش، تلاش می‌شود به پرسش‌های زیر پاسخ داده شود:

۱. نشریات بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو در پایگاه استنادی نشریات (JCR) چه وضعیتی دارند؟

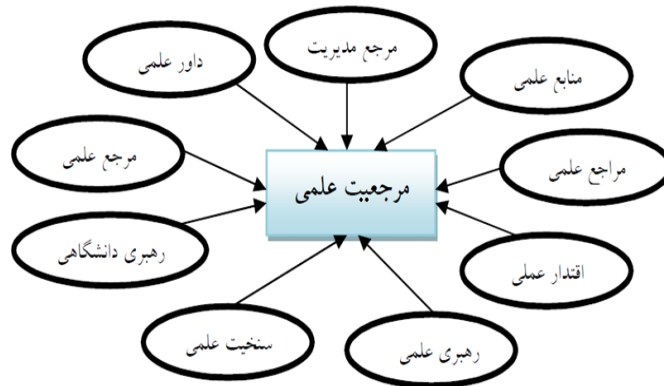
۲. عملکرد استنادی نشریات بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو چگونه است؟
۳. آیا میان عملکرد استنادی نشریات بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو با مرجعیت علمی آن‌ها ارتباطی وجود دارد؟
۴. توزیع جغرافیایی استندهای دریافتی نشریات بین‌المللی ایران چگونه است؟

۳- چهار چوب نظری

امروزه ارزش علم و فناوری بر کسی پوشیده نیست و به عنوان ابزار قدرت از جنبه‌های مختلف به آن توجه شده است. بسیاری از کشورها در سیاست‌گذاری‌های خود به سمتی پیش می‌روند که در این زمینه پیش رو باشند و به عبارتی مرجعیت علمی را به دست آورند. در سال‌های اخیر عبارت مرجعیت علمی مورد توجه سیاست‌گذاران علم و فناوری بوده است (حافظی، میرزاسولی، و امین‌لو، ۱۴۰۱) و نمود آن در اسناد بالادستی مانند بیانات مقام معظم رهبری، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، برنامه چهارم و پنجم توسعه، نقشه جامع علمی کشور قابل مشاهده است (تابان، یاسینی، شیری و محمدی، ۱۳۹۵).

مرجعیت علمی در ذهن هر فردی شبکه معنایی ویژه‌ای را فعال می‌سازد و از این رو رسیدن به آن را دچار چالش می‌کند (گودرزی و رودی، ۱۳۹۰). از این رو طرح و عنوان مرجعیت علمی که در قالب یک مفهوم و بلکه فراتر از آن که در حال تبدیل شدن به یک تفکر غالب (پارادایم) است؛ در واقع، حرکت به سمت افزایش توان رقابت علمی و مزیت رقابتی حوزه‌های علمی کشور است. مرجعیت علمی مهم‌ترین رکن و محور توسعه است. به منظور ایجاد چنین مرجعیتی، یعنی حاکمیت نگرش علمی بر باورهای فرهنگی جامعه، سرمایه‌گذاری در سرمایه انسانی چه از طریق نظام‌های آموزشی، پژوهشی و آموزش‌های تکمیلی ضرورت پیدا می‌کند (seyedjavadin, 2012).

سیدجوادین و همکاران در یک جمع‌بندی مفهوم مرجعیت را در شکل زیر نشان داده است (سیدجوادین و همکاران، ۱۳۹۱):

نمودار ۱. مفاهیم مرتبط با مرجعیت علمی (سیدجوادین و همکاران، ۱۳۹۱)

از سویی دیگر یکی از ابزارهای ارتباط علمی مجلات علمی هستند مجلات علمی یکی از مهم‌ترین منابع اطلاعاتی برای پژوهشگران و جامعه علمی هر کشور به شمار می‌آیند و به عنوان بستری برای تبادل جدیدترین دستاوردهای علمی و فنی در بین دانشمندان و پژوهشگران حوزه‌های مختلف نقش ایفا می‌کنند و در عصر فناوری اطلاعات که نگاه متفاوتی به انتشارات دارد از اهمیت این ابزار علمی کم نشده (بهمن آبادی و بشیری، ۱۳۹۹). بلکه با توجه به توسعه فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی مجلات علمی نقش مهم در این بین ایفا می‌کنند. پژوهشگران مختلف از سراسر دنیا در تلاش‌اند تا اثرگذاری یافته‌های پژوهش‌های خود را از طریق انتشار در مجله‌های معتبر بین‌المللی افزایش دهند (عرفان منش، و نوجوان، ۱۳۹۵). اعتبار مجلات از دیدگاه‌های مختلف قابل بررسی است. یکی از معیارها، نمایه شدن در پایگاه‌های استنادی معتبر مانند اسکاپوس یا وب آو ساینس است.

نمایه شدن مجلات علمی در پایگاه‌های معتبر از شاخص‌های مهمی است که می‌تواند بعدی از موفقیت جامعه پژوهشی یک کشور در نظر گرفته شود. همچنین سنجش و ارزیابی مجلات علمی با استفاده از شاخص‌های پذیرفته بین‌المللی و فراهم کردن مقایسه آن میان کشورها نیز امری ضروری محسوب می‌شود (ریاحی. و موسوی چلک، ۱۳۹۵).

در هرکدام از این پایگاه‌های استنادی شاخص‌های مختلفی جهت ارزیابی مجلات استفاده می‌شود که عمده آن‌ها بر اساس استناد است. استناد که خود نمودی از مراجعه و استفاده از یک منبع است می‌تواند نشان‌دهنده مرجعیت باشد. بنابراین یک مجله علمی زمانی که بیشتر مورد استناد قرار گرفته و در شاخص‌های مختلف مبتنی بر استناد جایگاه بالاتری را داشته باشد، می‌توان بیان داشت که دارای مرجعیت است.

از سویی دیگر بالاترین مقام کشور، مقام معظم رهبری در بیانات خود در دیدار شرکت کنندگان در اجلاس جهانی اساتید دانشگاه‌های جهان اسلام، زمستان ۱۴۰۳، مقاله پژوهشی، سال سیزدهم، شماره ۴ (۵۲): ۱۲۹-۱۴۹

تأکید کردند که کشورهای اسلامی باید از لحاظ علم و فناوری پیشرفت کنند و تا سی سال آینده باید دنیای اسلام، مرجع علمی دنیا باشد. از این رو در این پژوهش بحث مرجعیت علمی کشورهای اسلامی از جنبه مجلات بین‌المللی این کشورها مورد بررسی قرار گرفته است.

۴- روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش با روش توصیفی تحلیلی انجام شده و پژوهشی کاربردی و کمی است. با توجه به پژوهش‌های علم‌سنجی پیشین و گزارش‌های مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC) کشورهای ایران، ترکیه، اندونزی، عربستان، مالزی، مصر، پاکستان، عراق، نیجریه و امارات متحده عربی به عنوان کشورهای اسلامی پیشرو معرفی شده‌اند که جامعه این پژوهش را تشکیل می‌دهند. مجموعه پایگاه‌های زیرمجموعه گروه وب او ساینس که زیر نظر شرکت کلاریویت آنالیتیکس^۱ اداره می‌شود (که پیش از این به عنوان ISI شناخته می‌شد) یکی از معتبرترین پایگاه‌های استنادی در سطح جهانی است، از این مجموعه جهت گردآوری داده‌ها از پایگاه‌های مجموعه هسته وب او ساینس^۲، گزارش استنادی مجلات^۳ (JCR) و اینسایت^۴ استفاده شده است. به منظور بررسی مرجعیت علمی نشریات بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو، آخرین گزارش JCR که مربوط به سال ۲۰۲۲ است جستجو شد و سپس دیگر شاخص‌های مربوط به استناد، تعداد مقالات داغ و پراستناد و مانند آن از پایگاه اینسایت استخراج شدند (طی سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۳ با توجه به بازه قابل دسترس از طریق این پایگاه). در ادامه توضیحاتی مربوط به برخی از این شاخص‌ها بر اساس دستنامه کلاریویت (Analytics, 2023) ارائه می‌شود:

مقالات داغ^۵: مقالاتی هستند که نسبت به مقالات مشابه در حوزه موضوعی یکسان و همان بازه زمانی، استناد خیلی سریع مورد استناد قرار می‌گیرند و جز یک‌دهم درصد برتر مقالات هستند. به منظور استخراج این مقالات، انتشارات دو سال اخیر در بازه دوماهه اخیر مورد بررسی قرار می‌گیرند و باید در این بازه دوماهه بیشترین استناد را کسب کرده باشند.

مقالات پراستناد^۶: مقالات پراستناد، مقالاتی هستند که در ده سال اخیر منتشر شده و به لحاظ تعداد استنادهای دریافتی در رشته موضوعی خود جز مقالات یک درصد برتر قرار گرفته باشد. تأثیر استنادی نرمال شده طبقه CNCI^۷: از تقسیم تعداد کل استنادات دریافتی یک مقاله بر استنادات مورد انتظار مقالات در نوع، سال و حوزه موضوعی یکسان محاسبه می‌شود.

1. Clarivate Analytics
2. Web of Science™ Core Collection
3. Journal citation Reports (JCR)
4. InCites
5. Hot Papers
6. Highly Cited Papers
7. Category Normalized Citation Impact

CNCI یک شاخص ارزشمند و بی‌طرفانه از تأثیر، صرف‌نظر از سال، موضوع و نوع مدرک است. اگر مقدار CNCI برابر با ۱ باشد نشان‌دهنده عملکرد هم‌تراز با میانگین جهانی است. مقادیر بالای ۱ بالاتر از میانگین و مقادیر زیر ۱ کمتر از میانگین در نظر گرفته می‌شوند (Analytics, 2023).

تأثیر استنادی نرمال شده نشریه JNCI: تأثیر استنادی نرمال شده یک نشریه، نسبت تعداد واقعی موارد استناد به میانگین نرخ استناد انتشارات در همان نشریه در همان سال و با همان نوع سند است. JNCI برای مجموعه‌ای از نشریات، میانگین JNCI برای هر نشریه است. اگر عدد به دست آمده کمتر از ۱ باشد، نشان‌دهنده پایین‌تر بودن نسبت به میانگین است (Analytics, 2023).

نفوذ مقاله ۲: نفوذ مقاله به تعیین میانگین نفوذ مقالات مجله در یک دوره پنج ساله پس از انتشار می‌پردازد. برای محاسبه این شاخص، نمره آیگن فکتور^۳ در ۰,۰۱ ضرب و بر تعداد مقالات نشریه تقسیم می‌شود و به عنوان کسری از همه مقالات انتشارات نرمال سازی می‌شود. میانگین نفوذ مقاله برابر با ۱ است. نمره بالاتر از این یک نشان‌دهنده این است که هر مقاله در نشریه تأثیری بالاتر از میانگین دارد و زیر یک نشان‌دهنده نفوذ کمتر از میانگین دارد.

میانگین درصد ضریب تأثیر نشریه^۴: میانگین درصد ضریب تأثیر مجله، مجموع درصد ضریب تأثیر را برای هر دسته مورد بررسی می‌گیرد و سپس میانگین را از روی آن مقادیر محاسبه می‌کند.

تأثیر استناد^۵: تأثیر استناد مجموعه‌ای از مقالات با تقسیم تعداد کل استنادها بر تعداد کل مقالات محاسبه می‌شود. تأثیر استناد میانگین تعداد استنادهایی را که یک سند دریافت کرده است نشان می‌دهد.

همچنین به منظور استخراج داده‌های کشورهای استنادکننده به مجلات بین‌المللی ایران، تمامی مجلات در پایگاه هسته وب آو ساینس جستجو شده و سپس از طریق تحلیل استنادی، مقالات استنادکننده به هر مجله استخراج و سپس کشورهای مقالات استنادکننده به دست آمد (طی سال‌های ۱۹۷۵ تا ۲۰۲۳ طبق بازه قابل‌دسترس از طریق پایگاه وب آو ساینس).

1. Journal Normalized Citation Impact
2. Article Influence
3. Eigenfactor
4. Average Journal Impact Factor Percentile
5. Citation Impact

۵- یافته‌های پژوهش

جایگاه علمی نشریات بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو

به منظور بررسی نشریات نمایه‌شده بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو در گام اول تعداد مجلات بر اساس آخرین گزارش JCR که مربوط به ۲۰۲۲ است بررسی شد که در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. تعداد نشریه نمایه‌شده کشورهای اسلامی پیشرو در پایگاه JCR2022

رتبه	کشور	تعداد مجلات
۱	ترکیه	۲۵۷
۲	ایران	۱۵۶
۳	مالزی	۷۹
۴	اندونزی	۶۷
۵	امارات متحده عربی	۵۵
	مصر	۵۵
۶	پاکستان	۳۴
۷	عربستان	۲۶
۸	نیجریه	۹
۹	عراق	۶

بیشترین تعداد نشریه نمایه‌شده در پایگاه JCR مربوط به ترکیه با ۲۵۷ نشریه است و ایران با ۱۵۶ نشریه در رتبه دوم قرار دارد و مالزی با ۷۹ نشریه با اختلاف نسبت به رتبه اول و دوم، رتبه سوم را کسب کرده است.

نشریات در پایگاه JCR با شاخص‌های مختلفی ارزیابی می‌شوند که یکی از آن‌ها تقسیم‌بندی بر اساس چارک یا همان Q است. این شاخص با تقسیم نشریات یک طبقه موضوعی بر اساس شاخص ضریب تأثیر ۱ به چهار گروه به دست می‌آید. نشریات چارک اول (Q1) دارای بیشترین ضریب تأثیر می‌باشد و به همین ترتیب نشریات در چارک‌های بعدی به صورت نزولی بر اساس ضریب تأثیر خود قرار می‌گیرند. به منظور مقایسه نشریات کشورهای اسلامی پیشرو تعداد مجلات هر کشور در چارک‌ها نیز استخراج شد که در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. تعداد نشریات کشورهای اسلامی پیشرو بر اساس چارک

	تعداد نشریات Q1	تعداد نشریات Q2	تعداد نشریات Q3	تعداد نشریات Q4	جمع
ایران	۲	۴	۱۶	۱۹	۴۱
ترکیه	۲	۴	۱۶	۳۵	۵۷
مالزی	۰	۱	۵	۶	۱۲
اندونزی	۰	۰	۰	۰	۰
امارات متحده عربی	۱	۱	۵	۹	۱۶
مصر	۵	۲	۳	۰	۱۰
پاکستان	۱	۰	۳	۷	۱۱
عربستان	۳	۸	۴	۱	۱۶

1. Impact Factor (IF)

نیجریه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عراق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

تفاوت تعداد مجموع نشریات چارک‌های مختلف هر کشور در جدول ۲ با داده‌های جدول ۱ از آنجا ناشی می‌شود که در پایگاه JCR تنها برای نشریات نمایه‌شده در نمایه‌های گسترش‌یافته علوم ۱ و نمایه استنادی علوم اجتماعی ۲ چارک محاسبه می‌شود و نشریات نمایه‌های علوم انسانی و هنر ۳ و منابع نوظهور ۴ چارک‌بندی ندارند. بررسی داده‌های جدول ۲ نشان می‌دهد که مصر با ۵ نشریه بیشترین نشریات چارک اول را دارد؛ هرچند در مجموع نشریات نمایه‌شده کمتری را به خود اختصاص داده است. در کل نشریات نمایه‌شده ایران و ترکیه هم به لحاظ تعداد و هم به لحاظ چارک در وضعیت مناسب‌تری هستند.

به منظور بررسی عملکرد مجلات بین‌المللی کشورهای مذکور به لحاظ مرجعیت علمی، شاخص‌های مرتبط با استناد که به نوعی نشان‌دهنده مرجعیت علمی است استخراج شد که در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳. مقایسه شاخص‌های نشریات کشورهای اسلامی پیشرو در پایگاه اینسایتس

کشور	امارات متحده عربی	نیجریه	عراق	پاکستان	مصر	مازی	عربستان سعودی	اندونزی	ترکیه	ایران
تعداد نشریات	۶۲	۱۹	۶	۴۲	۶۲	۸۹	۲۷	۷۴	۳۲۷	۱۸۴
تعداد کل مدارک وب او ساینس (تعداد کل نشریات کشور)	۸۵۱۳۱	۲۱۶۳۰	۶۴۷۵	۷۴۹۸۶	۴۲۰۴۵	۵۸۳۸۸	۵۹۰۶۴	۲۷۲۸۳	۲۰۶۳۳۶	۱۳۲۱۱۰
دفعات استناد (میانگین نشریات کشور)	۲۶۱۵۷/۹۵	۸۵۳۲/۸	۱۰۷/۱	۶۶۳۷/۵	۴۳۳/۰۹	۲۰۷۳/۶۲۹	۱۹۱۲/۸	۷۰۶/۲۲	۲۱۵۲/۱۶	۴۵۵۰/۵
درصد مدارک استنادشده (میانگین نشریات کشور)	۷۴/۱۹۲۱	۶۵/۹۶	۴۱/۴۹	۵۵/۸۲	۵۸/۲۸	۵۴/۸۳	۷۴/۱۶	۵۰/۸۵	۴۵/۸۰	۶۷/۸۶
مقالات داغ (مجموع نشریات کشور)	۱	۰	۰	۰	۴	۰	۱۰	۰	۰	۱
مقالات پراستناد (مجموع نشریات کشور)	۱۶۹	۳	۰	۹	۱۳۲	۱۲	۱۷۹	۰	۳۱	۵۲
تأثیر استنادی نرمال‌شده طبقه (میانگین نشریات کشور)	۰/۴۲۶	۰/۲۳۷	۰/۱۰۱	۰/۲۲۶	۰/۴۵۰	۰/۳۳۹	۰/۶۵۱	۰/۲۴۵	۰/۲۴۶	۰/۳۹۳

1. Science Citation Index Expanded™
2. Social Sciences Citation Index™
3. Arts & Humanities Citation Index™
4. Emerging Sources Citation Index™

۰/۹۶۷	۰/۸۹۰	۰/۹۴۱	۰/۹۶۶	۰/۹۱۱	۰/۹۴۲	۰/۹۴۵	۰/۹۵۲	۰/۹۳۸	۰/۹۵۸	تأثیر استنادی نرمال نشریه (میانگین نشریات کشور)
۰/۲۳۶	۰/۱۵۷	۰/۰۹۵	۰/۵۱۷	۰/۱۵۵	۰/۳۰۳	۰/۱۰۳	۰/۰۵۴	۰/۲۰۹	۰/۳۵۰	نفوذ مقاله (میانگین نشریات کشور)
۲۸/۳۶	۲۲/۴۵	-	۵۶/۰۵	۲۳/۸۴	۶۳/۹۷	۲۲/۵۹	-	۸/۲	۳۱/۹۸	میانگین درصد ضریب تأثیر نشریه (میانگین نشریات کشور)
۵/۲۴	۲/۴۱	۱/۷۳	۸/۵۴	۲/۷۱	۴/۵۰	۲/۹۷	۱/۰۲	۶/۱۷	۱۲/۳۴	تأثیر استنادی (میانگین نشریات کشور)
۸/۳۴	۳/۰۷	۰/۳۵	۳۲/۵۵	۱/۹۱	۷/۲۰	۱۰/۴۷	۰	۳۵/۱۵	۵۷/۸۸	استناد از پروانه ثبت اختراع (میانگین نشریات کشور)

بر اساس شاخص‌های این جدول، به لحاظ تعداد نشریات هر کشور، ترکیه رتبه اول و ایران رتبه دوم، تعداد مقالات منتشرشده توسط این نشریات، ترکیه رتبه اول و ایران رتبه دوم، میانگین استنادهای دریافت‌شده توسط این نشریات، امارات رتبه اول و عربستان رتبه دوم، میانگین درصد تعداد مقالات مورد استناد، امارات و عربستان رتبه اول و ایران در رتبه دوم قرار گرفته است. بیشترین مقالات داغ مربوط به نشریات عربستان با ۱۰ و سپس مصر با ۴ مقاله است. نشریات ایرانی تنها یک مقاله داغ در بازه مورد بررسی داشته‌اند.

نشریات عربستان با ۱۷۹ مقاله پراستناد، امارات با ۱۶۹ و مصر با ۱۳۲ مقاله رتبه‌های برتر را در این بین به خود اختصاص داده‌اند. نشریات ایرانی ۵۹ مقاله پراستناد داشته و نشریات ترکیه نیز ۳۱ مقاله پراستناد منتشر کرده‌اند.

به لحاظ تأثیر استنادی نرمال‌شده طبقات موضوعی، نشریات عربستان، مصر و امارات به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را به خود اختصاص داده‌اند. نفوذ مقالات عربستان، امارات و مصر بیشتر از بقیه بوده است. در میانگین درصد ضریب تأثیر نشریات مصر، عربستان و امارات به ترتیب اول تا سوم را به خود اختصاص داده‌اند و نشریات ایران در رتبه چهارم قرار دارد. به لحاظ تأثیر استنادی، نشریات امارات، عربستان و ایران در صدر قرار دارند.

از شاخص‌های دیگر جدول ۳، استنادهای دریافتی از پروانه‌های ثبت اختراع است که به نوعی رجوع فناوری به مقالات را نشان می‌دهد. در این شاخص نشریات امارات با اختلاف چشم‌گیری در رتبه اول قرار دارند.

به منظور بررسی دیپلماسی علمی، درصد مشارکت بین‌المللی در انتشار مقالات نشریات به‌عنوان یکی از نمودهای دیپلماسی علمی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴. درصد مشارکت بین‌المللی در مقالات منتشرشده در نشریات بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو

کشور	درصد مشارکت بین‌المللی
ایران	۱۰،۹۷
ترکیه	۵،۲۶
مالزی	۱۴،۷۳
اندونزی	۹،۷۴
امارات متحده عربی	۱۸،۰۹
مصر	۱۴،۲۵
پاکستان	۱۲،۳۷
عربستان	۲۱،۶۹
نیجریه	۱۱،۷۷
عراق	۸،۳۱

بیشترین مشارکت پژوهشگران بین‌المللی در انتشار مقالات متعلق به نشریات کشورهای عربستان و امارات است.

به منظور بررسی ارتباط این مشارکت بین‌المللی با دیگر شاخص‌های بررسی شده در جدول ۳، از همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۵ نشان داده شده است. بدین منظور مشارکت بین‌المللی در مقالات منتشر شده توسط نشریات کشورهای اسلامی پیشرو به عنوان نمودی از دیپلماسی علمی و شاخص‌های استنادی به عنوان نمودی از مرجعیت علمی در نظر گرفته شد.

جدول ۵. بررسی ارتباط دیپلماسی علمی با مرجعیت علمی

		درصد همکاری بین‌المللی
دفعات استناد	Pearson Correlation	**۷۷۴.
	Sig. (2-tailed)	۰۰۹.
	N	۱۰
درصد مدارک استناد شده	Pearson Correlation	**۷۹۵.
	Sig. (2-tailed)	۰۰۶.
	N	۱۰
تأثیر استنادی نرمال شده طبقه	Pearson Correlation	**۸۲۸.
	Sig. (2-tailed)	۰۰۳.
	N	۱۰
تأثیر استنادی نرمال نشریه	Pearson Correlation	۵۲۷.
	Sig. (2-tailed)	۱۱۷.
	N	۱۰
نفوذ مقاله	Pearson Correlation	**۸۲۵.
	Sig. (2-tailed)	۰۰۳.
	N	۱۰
میانگین درصد ضریب تأثیر نشریه	Pearson Correlation	*۶۴۵.

	Sig. (2-tailed)	۰۴۴.
	N	۱۰
ضریب تأثیر	Pearson Correlation	*۷۴۵.
	Sig. (2-tailed)	۰۱۳.
	N	۱۰
	Sig. (2-tailed)	
	N	۱۰
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).		
*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).		

بررسی نتایج این بخش نشان می‌دهد که درصد همکاری بین‌المللی با همه شاخص‌های استنادی مورد بررسی به جز تأثیر استنادی نرمال‌شده نشریه، همبستگی معناداری داشته است.

تعداد نشریات ایرانی نمایه‌شده در پایگاه JCR طی سال‌های مختلف

بررسی داده‌ها نشان داد تعداد نشریات بین‌المللی ایران نمایه‌شده در پایگاه JCR در سال‌های مختلف رو به افزایش بوده است. مطابق با داده‌های استخراج‌شده که در جدول ۶ نشان داده شده است در اولین سال‌های ارائه گزارش JCR تنها دو نشریه ایرانی نمایه شده‌اند و در سال‌های مختلف بعدی این تعداد رو به افزایش بوده است.

جدول ۶. تعداد مجلات ایرانی نمایه‌شده در پایگاه JCR طی سال‌های مختلف

سال گزارش استنادی مجلات JCR	تعداد مجلات ایران	سال گزارش استنادی مجلات JCR	تعداد مجلات ایران
۱۹۹۷	۰	۲۰۱۳	۳۹
۱۹۹۸ تا ۲۰۰۱	۲	۲۰۱۴	۴۴
۲۰۰۲ تا ۲۰۰۵	۳	۲۰۱۵	۴۳
۲۰۰۶	۶	۲۰۱۶	۴۱
۲۰۰۷	۶	۲۰۱۷	۴۱
۲۰۰۸	۹	۲۰۱۸	۳۶
۲۰۰۹	۲۶	۲۰۱۹	۴۰
۲۰۱۰	۳۴	۲۰۲۰	۱۵۱
۲۰۱۱	۳۹	۲۰۲۱	۱۵۶
۲۰۱۲	۴۲	۲۰۲۲	۱۵۶

در سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ بیشترین افزایش تعداد مجلات نسبت به آمار سال قبل از این سال‌ها را شاهد هستیم. همچنین در گزارش JCR2020 با توجه به تغییر سیاست JCR، مجلات نمایه‌شده در نمایه استنادی منابع نوظهور^۱ (ESCI) نیز به JCR اضافه شدند که شاهد افزایش زیاد تعداد مجلات هستیم.

1. Emerging Sources Citation Index, ESCI

توزیع جغرافیایی استادهای دریافتی نشریات بین‌المللی ایران

به منظور بررسی توزیع جغرافیایی استادهای دریافتی نشریات بین‌المللی ایران نمایه‌شده در پایگاه وب آو ساینس، مقالات استنادکننده استخراج شد و از آن طریق کشورهای نویسندگان استنادکننده به دست آمد که ۲۰ کشور با بیشترین استناد به نشریات بین‌المللی ایرانی در جدول ۷ نشان داده شده است. در مجموع نشریات ایرانی طی بازه مورد بررسی ۶۸۱۱۹۲ استناد دریافت کرده‌اند. پس از محققان ایران که بیشترین استناد را به این نشریات داشته‌اند، کشور چین، هند و آمریکا به ترتیب با حدود ۱۲,۵، ۸,۵ و ۶,۵ درصد بیشترین استناد را به نشریات ایرانی داشته‌اند. جدول ۷. توزیع جغرافیایی استادهای دریافت‌شده توسط نشریات بین‌المللی ایران نمایه‌شده در وب آو ساینس

رتبه	کشور استنادکننده	تعداد استادهای دریافتی	درصد از کل استاداها
۱	ایران	۱۱۶۹۴۸	۱۷/۱۷
۲	چین	۸۵۰۷۷	۱۲/۴۹
۳	هند	۵۸۰۵۷	۸/۵۲
۴	ایالات متحده آمریکا	۴۳۸۴۳	۶/۴۴
۵	ترکیه	۲۰۱۹۹	۲/۹۷
۶	عربستان سعودی	۱۹۲۹۰	۲/۸۳
۷	مصر	۱۷۴۷۵	۲/۵۷
۸	پاکستان	۱۷۲۹۵	۲/۵۴
۹	انگلستان	۱۵۵۴۴	۲/۲۸
۱۰	ایتالیا	۱۵۲۵۹	۲/۲۴
۱۱	استرالیا	۱۳۳۲۸	۱/۹۶
۱۲	برزیل	۱۳۱۶۱	۱/۹۳
۱۳	کانادا	۱۲۴۶۸	۱/۸۳
۱۴	مالزی	۱۲۴۴۲	۱/۸۳
۱۵	اسپانیا	۱۱۷۲۶	۱/۷۲
۱۶	کره جنوبی	۱۱۶۷۴	۱/۷۱
۱۷	آلمان	۱۰۷۳۲	۱/۵۸
۱۸	لهستان	۱۰۱۱۱	۱/۴۸
۱۹	فرانسه	۸۳۳۶	۱/۲۲
۲۰	ژاپن	۷۰۰۶	۱/۰۳

۶- بحث و نتیجه‌گیری

یکی از نمودهای مرجعیت می‌تواند استناد و ارجاع‌دادن به مقالات منتشرشده در نشریات معتبر علمی و بین‌المللی که به عنوان مجراهای ارتباط علمی شناخته می‌شوند، باشد. از این رو این پژوهش به منظور بررسی مرجعیت علمی نشریات بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو انجام شد. این پژوهش به دنبال آن بود تا از طریق مقایسه شاخص‌های مختلف که عمدتاً برآمده از استناد هستند به بررسی و مقایسه مرجعیت علمی نشریات بین‌المللی کشورهای اسلامی پیشرو بپردازد. به لحاظ نشریات بین‌المللی معتبر، کشور ترکیه، ایران و مالزی به ترتیب بیشترین نشریات را منتشر می‌کنند. به لحاظ قرارگرفتن این نشریات در چارک‌ها (Q) نشان می‌دهد که ۵۰ درصد از نشریات مصر در چارک اول قرار گرفته‌اند (۵ نشریه)؛ هرچند به لحاظ تعداد در رتبه‌های بالایی

قرار ندارد. عمده نشریات کشورهای مورد بررسی در چارک سوم (Q3) و چهارم (Q4) قرار گرفته‌اند.

به لحاظ استنادهای دریافتی، نشریات کشور امارات و عربستان با اختلاف زیادی نسبت به دیگران در رتبه‌های اول و دوم قرار دارند و نشان‌دهنده استناد بیشتر دریافتی و به عبارتی مرجعیت بیشتر این نشریات است. از جنبه درصد مقالات مورد استناد قرارگرفته در نشریات عربستان و امارات به طور یکسان هرکدام با حدود ۷۴ درصد رتبه اول و ایران با ۶۷ درصد رتبه سوم را به خود اختصاص داده‌اند؛ به عبارت دیگر ۷۴ درصد از مقالات نشریات عربستان و امارات و ۶۷ درصد از مقالات نشریات ایران مورد استناد واقع شده‌اند که به نظر می‌رسد نتایج مطلوبی باشد. به لحاظ مقالات داغ هم عربستان با اختلاف زیادی بیشترین تعداد مقالات داغ را داشته است (۱۰) مقاله، مصر با ۴ مقاله و ایران با ۱ مقاله تنها کشورهای دارای مقاله داغ بوده‌اند و مابقی کشورها مقاله داغ نداشته‌اند؛ اما شرایط در مقالات با استناد بالا مطلوب‌تر است و عربستان، مصر، امارات و ایران با اختلاف زیادی نسبت به دیگر کشورهای مورد بررسی، بیشترین مقالات با استناد بالا را داشته‌اند. بررسی دیگر شاخص‌هایی که با مبنای استناد هستند نیز نشان می‌دهد که نشریات عربستان، امارات، مصر و ایران در بین کشورهای مورد بررسی از جایگاه بهتری برخوردارند. نکته قابل توجه میزان دریافت استناد از پروانه‌های ثبت اختراع است که نشریات امارات با اختلاف بسیار چشمگیری در رتبه‌های بالایی قرار دارند. از آنجا که نتایج نشان داد که شاخص‌های استنادی با میزان درصد همکاری بین‌المللی در مقالات نشریات همبستگی معناداری دارد، می‌توان یکی از عوامل بالابودن شاخص‌های استنادی نشریات کشورهای همچون عربستان و امارات را به بالاتر بودن درصد همکاری علمی در انتشار مقالات نشریات آن کشور دانست. تأثیر متقابل دیپلماسی علمی و مرجعیت علمی نیز پیش از این در متون اشاره شده است (موسوی موحدی، ۱۴۰۰).

بررسی نشریات ایران نمایه‌شده در JCR نشان از رشد تعداد نشریات در این پایگاه دارد. با توجه به سیاست‌های حمایتی وزارت عتف از نمایه‌شدن نشریات ایران در نمایه‌های بین‌المللی به نظر می‌رسد این روند رو به رشد ادامه داشته باشد. بررسی پیشینه‌ها (Ren and Rousseau, 2002; Fenglian and Li, 2003; Wang, Wang, and Weldon, 2007) و نتایج نشان می‌دهد که این روند رشد در دیگر کشورها نیز کم و زیاد رخ داده است.

از سویی دیگر بررسی استناد به این نشریات نشان می‌دهد تقریباً پژوهشگران از تمام کشورهای دنیا به نشریات ایرانی استناد داده‌اند و به عبارتی ارجاع داده‌اند که می‌تواند نمودی از مرجعیت علمی باشد. بیشترین استناد به مقالات نشریات ایرانی پس از محققان ایران، مربوط به چین، هند و آمریکا بوده است.

- با توجه به اینکه دیگر کشورها نیز در تلاش برای افزایش تعداد نشریات بین‌المللی خود هستند، به منظور کسب مرجعیت از این جنبه نیاز است که در افزایش کمیت و کیفیت نشریات بین‌المللی تلاش مضاعفی شود.
 - بسیاری از نشریات بین‌المللی ایران و بیشتر کشورهای اسلامی پیشرو در چارک‌های سوم و چهارم قرار گرفته‌اند، از این رو نیاز است در سیاست‌گذاری‌های خود توجه به مقالات باکیفیت-تر و مقالات توسط نویسندگان بین‌المللی و شناخته‌شده و دیگر راهکارهای افزایش استناد را مورد توجه قرار دهند تا بتوانند به چارک‌های اول و دوم راه پیدا کنند.
 - همکاری بین‌المللی در انتشار مقالات باعث افزایش استناد شده است. این راهکار می‌تواند مورد توجه نویسندگان و نشریات برای استنادپذیری بالاتر قرار گیرد.
 - به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی در انتشار نشریات از جمله مرتب بودن بازه‌های انتشاراتی و رعایت ساختارهای بین‌المللی در نشریات.
 - استفاده از هیات تحریریه بین‌المللی با پراکندگی جغرافیایی متنوع در راستای بین‌المللی سازی نشریات و به دست آوردن مرجعیت علمی.
 - بازایابی و تبلیغ در راستای معرفی نشریه به منظور جلب توجه پژوهشگران بین‌المللی در انتشار مقاله در مجله.
- پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی
- بررسی شاخص نشریات بین‌المللی ایران و کشورهای اسلامی در دیگر پایگاه‌های استنادی؛ مانند اسکایوس.
 - مقایسه شاخص‌های نشریات بین‌المللی ایران و کشورهای اسلامی با نشریات کشورهای غیراسلامی

کتابنامه

- امیرارجمندی، ز.، نوابخش، م.، ساروخانی، ب. (۱۴۰۱). مرجعیت علمی و ارزش‌های بوم‌محور در نقشه جامع علمی کشور. فصلنامه علمی پژوهشی مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی، ۷(۳)، ۳۳-۶۴. <https://doi.org/10.52547/qaiie.7.3.33.64>
- آزادی احمدآبادی، ق. و نورمحمدی، ح. (۱۳۹۵). تولیدات فناورانه و علمی ایران و مقایسه آن با برخی از کشورهای منطقه و جهان در فاصله سالهای ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵. سیاست نامه علم و فناوری، ۶(۳)، ۶۱-۷۴. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.24767220.1395.06.3.5.2>
- آزادی احمدآبادی، ق. (۱۴۰۱). نقشه راه مرجعیت در علم، فناوری و نوآوری براساس اسناد بالادستی. ترویج علم، (در دست انتشار)، doi: 10.22034/popsci.2023.347119.1205

- آزادی احمدآبادی، ق. (۱۴۰۲). ارزیابی جایگاه علمی جمهوری اسلامی ایران در میان کشورهای منطقه بر مبنای داده‌های سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰. *تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی* / دانشگاهی، ۵۷(۱)، ۷۹-۱۰۰. doi: 10.22059/jlib.2023.358236.1686
- بختیاری، ح.، جعفری، ج.، ملاصادقی، م. و عباسی، ح. (۱۴۰۰). طراحی مدل ساختاری - تفسیری مؤلفه‌های مؤثر بر مرجعیت علمی دانشگاه مورد مطالعه: دانشگاه امام صادق علیه‌السلام. *اندیشه مدیریت راهبردی (اندیشه مدیریت)*، ۱۵(۲)، ۴۵-۸۴. doi: 10.30497/smt.2022.241980.3314
- بهروزفر، ه. و داورپناه، م. (۱۳۸۸). میزان رؤیت‌پذیری مقاله‌های مجله‌های علمی ایرانی نمایه شده در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI) در مقایسه با مقاله‌های ایرانی چاپ شده در مجله‌های علمی بین‌المللی خارجی. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۲(۳)، ۸۷-۱۱۳. https://lis.aqr-libjournal.ir/article_43596.html
- بهن آبادی، ع. و بشیری، ج. (۱۳۹۹). بررسی میزان استنادپذیری و رؤیت‌پذیری مقالات نشریات انگلیسی‌زبان ایرانی در حوزه کشاورزی بر اساس داده‌های پایگاه اسکوپوس. *پژوهش نامه علم سنجی*، ۶(۱)، ۱۷۳-۱۹۴. doi: 10.22070/rsci.2019.4400.1288
- تابان، م.، یاسینی، ع.، شیری، ا. و محمدی، ا. (۱۳۹۵). طراحی و تبیین الگوی مرجعیت علمی در آموزش عالی ایران بر اساس زندگی‌نامه اندیشمندان کشور با رویکرد تحلیل مضمون. *فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۳(۶)، ۲۰-۴۰. doi: 10.22054/jks.2016.4994
- جنوی، ا.، منصورزاده، م. و شاهمرادی، ب. (۱۴۰۱). بررسی اولویت‌های نقشه جامع علمی کشور با علوم هم‌جوار جهت متنوع‌سازی نظام پژوهشی ایران با رویکرد پیچیدگی علمی. *پژوهش نامه علم سنجی*، ۱(شماره ۲، پاییز وزمستان)، ۱-۳۰. doi: 10.22070/rsci.2021.13754.1469
- جنوی، ا. (۱۳۹۹). تحلیل شاخص‌های سنجش و ارزیابی فناوری و نوآوری در اسناد بالادستی کشور. *رهیافت*، ۳۰(۷۷)، ۲۵-۴۳. doi: 10.22034/rahyaft.2020.13818
- حافظی، ر.، میرزارسولی، ف. و امین‌لو، م. (۱۴۰۱). ویژگی‌ها و چالش‌های مرجعیت علمی ایران از منظر سرآمدان. *سیاست علم و فناوری*، ۱۵(۳)، ۲۹-۴۰. doi: 10.22034/jstp.2022.13956
- حسن زاده، م. (۱۴۰۲). مدل چندلایه مرجعیت علمی. *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۹(۲)، ۴۴۳-۴۵۱. doi: 10.22091/stim.2023.2521
- ریاحی، ع. و موسوی چلک، ا. (۱۳۹۵). بررسی مجلات کشورهای آسیایی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس با تاکید بر جایگاه جمهوری اسلامی ایران. *فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۳(۷)، ۶۱-۸۰. doi: 10.22054/jks.2016.7290

- سیدجوادین، س.، حسنتلی یور، ط.، رهنورد، ف. و تاب، م. (۱۳۹۱). مفهوم پردازی مرجعیت علمی در نظام آموزش عالی. *پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۶(۱۶)، ۱-۲۷.
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23831324.1391.6.16.1.8>
- صالحی، ک. و نوروزی، ع. (۱۳۸۵). جایگاه علمی ایران در جهان و ضریب تأثیر مجله‌های بین‌المللی ایران. *اطلاع‌شناسی*، ۳(۳ و ۴)، ۱۶۹-۱۸۰.
<http://noo.rs/i2Zv7>
- صفاهی، ه. و شریفی فرد، ز. (۱۳۹۹). دو دهه عملکرد کشورهای اسلامی در حال توسعه عضو گروه D8 در برودادهای علمی و فناورانه: مطالعه تطبیقی. *سیاست‌نامه علم و فناوری*، ۱۰(۴)، ۵۳-۶۸.
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.24767220.1399.10.4.2.9>
- عرفان منش، م. و نوجوان، ف. (۱۳۹۵). میزان رؤیت و جایگاه بین‌المللی مجله‌های ایرانی نمایه‌شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات. *پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۱۳۲(۱)، ۵۱-۷۳.
doi: 10.35050/JIPM010.2016.019
- گودرزی، غ. و رودی، ک. (۱۳۹۰). تبیین مرجعیت علمی برای نهادهای علمی کشور با رویکرد تئوری مفهوم‌سازی بنیادی. *سیاست علم و فناوری*، ۴(۲)، ۷۵-۹۰.
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.20080840.1390.4.2.7.6>
- مقیسه، ز. و شکرزاده، ن. (۱۳۹۹). تحلیل مقاله‌های حوزه سیاست‌گذاری علم و فناوری در کشورهای جهان در بازه زمانی ۲۰۱۹-۱۹۸۰. *رهیافت*، ۳۰(۷۸)، ۳۷-۵۰.
doi: 10.22034/rahyaft.2020.13831
- موسوی موحدی، ع. (۱۴۰۰). دیپلماسی علمی و مرجعیت علمی. *نشاء علم*، ۱۲(۱)، ۱-۱۱.
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.2008935.1400.12.1.1.7>
- یزدانی، ش.، دشتی‌رحمت‌آبادی، م. حسینی ابرده، م. و حق‌دوست، ع. (۱۴۰۰). نقشه راه نیل به مرجعیت علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور. *نشریه فرهنگ و ارتقاء سلامت*، ۴(۴)، ۴۲۷-۴۳۳.
<http://ijhp.ir/article-1-513-fa.html>

References

- Amirarjmandi, Z., navabakhsh, M., sarookhani, B. (2022). Scientific Authority and Eco-centric Values in the Comprehensive Scientific Map of the Country. *Qaie*, 7(3), 33-64. doi:10.52547/qaie.7.3.33 (In Persian)
- Analytics, C. (2023). InCites indicators handbook. *Clarivate Analytics*.
- Azadi Ahmadabadi, G. (2023). Evaluation of the Position of Scientific Leadership of the Islamic Republic of Iran among the Regional Countries Based on 2010 to 2020 Data. *Academic Librarianship and Information Research*, 57(1), 79-100. doi: 10.22059/jlib.2023.358236.1686(In Persian)
- Azadi Ahmadabadi, G., & Nourmohammadi, H. (2016). Scientific and Technological Productions of Iran (2006-2015) with a Comparison to some other Countries. *Science and Technology Policy Letters*, 6(3), 61-74. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.24767220.1395.06.3.5.2> (In Persian)
- Bahmanabadi, A., & Bashiri, J. (2020). Visibility and citedness Study of Iranian English-language Agricultural Journals as Reflected in the Scopus

- Database. *Scientometrics Research Journal*, 6((Issue 1, spring & summer)), 173-194. doi: 10.22070/rsci.2019.4400.1288 (In Persian)
- Bakhtiyari, Hosein, Jafari tooye, Jafar, Molasadeghi, Mohammadbagher, & Abasi, Hosein. (2022). Design the Interpretive Structural Model of Components Affecting the Scientific Authority of the Universitys. *STRATEGIC MANAGEMENT THOUGHT T*, 15(2), 45-84. doi: 10.30497/smt.2022.241980.3314 (In Persian)
- Behrouzfar, H.; Davarpanah, M. (2009). The visibility of Iranian scientific journal articles indexed in the Institute of Scientific Information (ISI) compared to Iranian articles published in foreign international scientific journals *Library and Information Sciences*, 12(3), 87-113. https://lis.aqr-libjournal.ir/article_43596.html (In Persian)
- Brossard, D., & Nisbet, M. C. (2007). Deference to scientific authority among a low information public: Understanding US opinion on agricultural biotechnology. *International Journal of Public Opinion Research*, 19(1), 24-52. <https://doi.org/10.1093/ijpor/edl003>
- Crease, R. P. (2019). The rise and fall of scientific authority--and how to bring it back. *Nature*, 567(7746), 309-309. doi:10.1038/d41586-019-00872-w
- Erfanmanesh, M., & Nojavan, F. (2016). Qualitative and Quantitative Status and International Visibility of Iranian Journals Indexed in Journal Citation Reports. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 32(1), 51-73. doi: 10.35050/JIPM010.2016.019 (In Persian)
- Fenglian, Z., & Li, L. (2003). Improving the international influence of Chinese academic journals. *Journal of Scholarly Publishing*, 34(2), 101-107. <https://doi.org/10.1007/s11192-008-2139-z>
- Goodarzi, G., & Roudi, K. (2011). Interpretation of Scientific Authority for Educational Institutions by Applying Grounded Theory. *Journal of Science and Technology Policy*, 4(2), 75-90. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20080840.1390.4.2.7.6> (In Persian)
- Hafezi, R., MirzaRasouli, F. & Aminlou, M. (2022). An Essay on Scientific Authority: from the Perspective of a Selected Pre-eminent Iranian Scientist. *Journal of Science & Technology Policy*, 15(3), 29-40. DOI: 10.22034/jstp.2022.13956 (In Persian).
- Hassanzadeh, M. (2023). Multilayer model of scientific authority. *Sciences and Techniques of Information Management*, 9(2), 443-451. doi: 10.22091/stim.2023.2521 (In Persian)
- Janavi, E. (2020). Analysis of Indicators for Measuring and Evaluating the Fields of Technology and Innovation in the Country Policy Documents. *Rahyaft*, 30(77), 25-44. doi: 10.22034/rahyaft.2020.13818 (In Persian)
- Moghiseh, Z., & shokrzadeh, N. (2020). Analyzing Research Outputs of the Science and Technology Policies in the World Between 1980 and 2019. *Rahyaft*, 30(78), 37-50. doi: 10.22034/rahyaft.2020.13831 (In Persian)

- Moosavi-Movahedi, A. A. (2021). Scientific Diplomacy and Scientific Authority. *Science Cultivation*, 12(1), 1-1. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.2008935.1400.12.1.1.7> (In Persian)
- Ren, S., & Rousseau, R. (2002). International visibility of Chinese scientific journals. *Scientometrics*, 53, 389-405. <https://doi.org/10.1023/A:1014877130166>
- Riahi, A., & Mousavi, A. (2016). Study of Asian Scientific Journal Index in Scopus Database and With an Emphasis on Iran's Position. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 3(7), 61-80. doi: 10.22054/jks.2016.7290 (In Persian)
- Safahieh, H., & Sharifi Fard, Z. (2020). Comparative Study of Scientific and Technological Outputs of the Islamic Republic of Iran and other Members of D8 Countries. *Science and Technology Policy Letters*, 10(4), 53-68. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.24767220.1399.10.4.2.9> (In Persian)
- Salehi, k. and Norouzi, A. (2006). Iran's scientific position in the world and the impact factor of Iran's international journals. *Informology*, 3(3,4), 169-180. <http://noo.rs/i2Zv7> (In Persian)
- seyedjavadin, S., hasangholipour, T., rahnavard, F., & tab, M. (2012). Conceptualization of scientific authority in the higher education system. *Journal of Research in Educational Systems*, 6(16), 1-27. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23831324.1391.6.16.1.8> (In Persian)
- Singarimbun, P. (2023). Citation Analysis of Journal Manajemen Strategik dan Simulasi Bisnis 2020-2022. *IJESPG (International Journal of Engineering, Economic, Social Politic and Government)*, 1(2), 38-44. <https://doi.org/10.26638/ijespg.v1i2.9>
- Taban, M., Yasini, A., Shiri, A., & Mohammadi, I. (2016). Designing and Explaining Process Model of Scientific Authority in Iran's Higher Education Mixed Approach. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 3(6), 20-40. doi: 10.22054/jks.2016.4994 (In Persian)
- Wang, S., Wang, H., & Weldon, P. (2007). Bibliometric analysis of English-language academic journals of China and their internationalization. *Scientometrics*, 73(3), 331-343. <https://doi.org/10.1007/s11192-007-1775-z>
- Yazdani, S., Dashti, M., Hoseini Abardeh, M., Haghdoost A. (2022). Roadmap for Achieving Supremacy in Medical Sciences Universities. *Iran J Cult Health Promot*, 5 (4), 427-433. <http://ijhp.ir/article-1-513-fa.html> (In Persian)